

Research Paper

Structural Equation Modeling of Cancer Sense of Coherence Based on time Perspective with the Mediating Role of Coherent Self-Knowledge and Perfectionism

Mehdi Sheikhi¹, Abolghasem Yaghoobi ^{*2}, Tooraj Sepahvand ³, Reyhane Sheykhan⁴

1. PhD Student in General Psychology, Arak Branch, Islamic Azad University, Arak, Iran

2. Professor, Department of Psychology, Faculty of Economic and Social Sciences, Bu-Ali Sina University, Hamadan, Iran

3. Associate Professor, Department of Psychology, Faculty of Humanities, Arak University, Arak, Iran

4. Assistant Professor, Department of Psychology, Ar. C., Islamic Azad University, Arak, Iran

Received: 2025/05/19

Revised: 2025/08/02

Accepted: 2025/08/15

Use your device to scan and read the article online

DOI:

10.71952/jpmm.2025.16260.7347

Keywords:

Sense of cohesion, time perspective, perfectionism, self - knowledge

Abstract

Introduction: The aim of this study was to develop a causal model of sense of coherence based on time perspective with the mediating role of perfectionism and coherent self-knowledge in cancer patients using the structural equation model.

Method: This study was descriptive in terms of its fundamental objective and in terms of data collection. Its statistical population was all cancer patients referred to medical centers in Markazi province, of which 200 were selected purposefully. The measurement tools included Zimbardo and Boyd's Time Perspective Questionnaire Antonovsky's Sense of Coherence Questionnaire Identity Perfectionism Questionnaire and Felt (1999), and the Victim Coherence Self-Knowledge Questionnaire. Data analysis was performed using the structural equation model using Smart-PLS4 and SPSSv26 software.

Results: The model fit criterion was met appropriately. The direct effect of time perspective on perfectionism ($\beta = 0.482$) and sense of coherence ($\beta = -0.189$) and coherent self-knowledge was confirmed at the level of ($P < 0.01$). Also, the direct effect of perfectionism ($\beta = -0.360$) and coherent self-knowledge on sense of coherence was also supported at the level of ($P < 0.01$). The role of perfectionism and coherent self-knowledge was also confirmed as a mediating variable in this study.

Conclusion: This study highlighted the role of time perspective in predicting sense of coherence for health researchers in order to help cancer patients adapt and cope better with their disease.

Citation: Sheikhi M, Yaghoobi A, Sepahvand T, Sheikhan R. Structural Equation Modeling of Cancer Sense of Coherence Based on time Perspective with the Mediating Role of Coherent Self-Knowledge and Perfectionism. Journal of Psychological Methods and Models. 2025; 16(60): 62- 77.

*Corresponding Author: Abolghasem Yaghoobi

Address: Professor, Department of Psychology, Faculty of Economic and Social Sciences, Bu-Ali Sina University, Hamadan, Iran

Tell: 09384166470

Email: yaghoobi@basu.ac.ir

Extended Abstract

Introduction

Cancer is undoubtedly one of the most stressful diseases that many people suffer from around the world. How each individual functions in such a situation depends on various variables called resources of resistance (1). These resources lead to a strengthening of the sense of coherence in the individual (2). The sense of coherence has been proposed as one of the most important psychological mechanisms for coping with cancer and is influenced by several factors. One of these variables that seems to be related to the sense of coherence is time perspective. Our time perspective, whether we tend to be stuck in the past, live only for the moment, or are captive to our ambitions for the future, can predict everything from academic and career success to general health (11). Time perspective balance refers to the use of shifting between time horizons (present-future-past) in response to situational and environmental demands (99). Another variable that seems to play a mediating role in this relationship is coherent self-knowledge. Self-awareness is essential for healthy functioning because self-awareness leads to realistic decision-making about key aspects of one's life (14). Another variable that seems to play an influential role in this relationship is perfectionism, as perfectionists strongly seek meaning in life and psychological satisfaction (15). Therefore, the aim of this study was to model the causal effect of sense of coherence on time perspective with the mediating role of perfectionism in cancer patients using structural models.

Method

This study is descriptive in terms of its fundamental purpose and data collection method. Its statistical population includes all cancer patients referred to medical centers in the central province, of which 200 people were selected purposefully. The measurement tools included Zimbardo and Boyd's Time Perspective Questionnaire (1999), Antonovsky's Sense of Coherence Questionnaire (1993), and the Multidimensional Perfectionism

Questionnaire of Identity and Emotion (1999), and the self-knowledge Questionnaire. Among the different methods of assessing time perspective, the method that has recently received the attention of researchers is the deviation from the balanced time perspective. The calculation of the total score or deviation from the balance level was performed using Zimbardo's formula in Excel software.

$$\sqrt{(oPN - ePN)^2 + (oPP - ePP)^2 + (oPF - ePF)^2 + (oPH - ePH)^2 + (oF - eF)^2}$$

In this study, the standard deviation and the minimum index (minimum score) were used to assess the degree of data dispersion. In addition, the center is used as an evaluation index. In this study, composite reliability, item loadings, reliability coefficient, and Cronbach's alpha were used to examine the internal consistency and convergent validity of the measurement model. Since Cronbach's alpha is a traditional feature for determining the reliability of constructs, composite reliability is also used in the PLS method. Its advantage over Cronbach's alpha is that the reliability of constructs is estimated not in absolute terms, but based on their correlations. As a result, both of these features are used to better measure reliability in the PLS method. In order to ensure that the constructs do not overlap, increase the accuracy of the model, and prevent errors in data interpretation, the calculation of discriminant or divergent validity was performed using the Fornell and Larker method (3131). To examine the bias caused by the common method, a complete collinearity test was also performed for the latent constructs.

Findings

Structural model evaluation

The power of the research model in explaining the explained variance (R^2) was calculated. In R^2 , the endogenous changes were: 0.42 for sense of coherence and 0.36 for perfectionism and for coherent self-knowledge 61/.The standard residual square criterion index was introduced as a suitable quality for PLS-SEM, which can be used to determine the incorrectness of the model. If the SRMR index value is less than

0.08, it indicates a favorable fit. Hensler et al. (30). The SRM value in the present model is 0.062, which indicates that the quality of the RRM fit is appropriate. The results showed that the coefficients of all paths are significant. Findings

Discussion

The aim of this study was to develop and test a causal model of sense of coherence based on time perspective with the mediating role of perfectionism and coherent self-knowledge. The results and findings from the modeling indicated an acceptable fit of the proposed model with the empirical data and the significance of the hypothesized paths of the research. This study showed that it is possible to predict sense of coherence to some extent through time perspective, and perfectionism can also weaken this relationship, and coherent self-knowledge can strengthen it

Conclusion

The results of this study and the obtained model can help health researchers in developing intervention programs to help cancer patients manage, adapt to, and cope with their disease. The limitations of this study are the use of purposive sampling at one time and place, which has limited the generalizability of the results of this study. Identifying deep personality traits with only one method and tool, especially in patients, is not possible. These questionnaires require insight, focus, and high accuracy. It is suggested that future research examine the effects of each component of time perspective separately. Several other research avenues in this area appear to have yet to be explored. For example, the contribution of each of the general sources of resilience, particularly social support provided by parents, friends, and classmates, to sense of coherence and time perspective across cultures is not well understood. The balance point in time perspective with respect to sociocultural context is a very important issue that has not yet been investigated. However, given the limitations and sampling method of the few

studies in this area, it is best to be cautious in using the findings of this study.

Ethical considerations

This article is derived from the first author's doctoral dissertation in psychology at Islamic Azad University of Arak. In order to comply with ethical principles in this study, data collection was carried out after obtaining the consent of the participants. Also, necessary assurances were given regarding the confidentiality of personal information and the presentation of results without mentioning the names and characteristics of individuals.

Sponsor: This research is in the form of a doctoral dissertation and without financial support.

Role of each author

This article is derived from the first author's doctoral dissertation and is under the guidance of the first and second authors and the advice of the fourth author.

Conflict of interest: No conflict of interest has been reported by the authors in the article evaluation process.

Acknowledgements

The research team would like to express its gratitude for the competent cooperation of the officials of the specialized cancer treatment centers in Markazi Province and all cancer patients participating in the study.

مقاله پژوهشی

مدل‌یابی معادلات ساختاری احساس انسجام بیماران سرطانی بر اساس چشم‌انداز
زمان با نقش میانجی خودشناسی انسجامی و کمال‌گراییمهدی شیخی^۱، ابوالقاسم یعقوبی^{۲*}، تورج سپهوند^۳، ریحانه شیخان^۴

۱. دانشجوی دکتری گروه روان‌شناسی عمومی، واحد اراک، دانشگاه آزاد اسلامی، اراک، ایران

۲. استاد گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم اقتصادی و اجتماعی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان ایران

۳. دانشیار، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه اراک، اراک، ایران

۴. استادیار، گروه روان‌شناسی واحد اراک، دانشگاه آزاد اسلامی، اراک، ایران

چکیده

مقدمه: احساس انسجام به عنوان یکی از نوین‌ترین سازوکارهای روان‌شناختی مقابله با سرطان مطرح شده است و عوامل متعددی بر آن تأثیر دارند. هدف این پژوهش، تدوین مدل علی احساس انسجام بر اساس چشم‌انداز زمان با نقش واسطه‌ای کمال‌گرایی و خودشناسی انسجامی در بیماران سرطانی به روش معادله‌های ساختاری بود.

روش: این پژوهش از بعد هدف بنیادی و از منظر گردآوری اطلاعات، توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری آن کلیه بیماران سرطانی مراجعه‌کننده به مراکز درمانی استان مرکزی بودند که ۲۰۰ نفر از آنها به صورت هدفمند انتخاب شدند. ابزارهای سنجش شامل پرسش‌نامه چشم‌انداز زمان زیباردو و بوید (۱۹۹۹)، پرسش‌نامه احساس انسجام آنتونوسکی (۱۹۹۳)، پرسش‌نامه کمال‌گرایی هویت و فلت (۱۹۹۹) و پرسش‌نامه خودشناسی انسجامی قربانی بود. تحلیل داده‌ها به روش معادله‌های ساختاری با نرم افزارهای Smart-PLS4، SPSSv26 انجام شد.

یافته‌ها: معیار برازش مدل به طور مناسبی تحقق یافت. اثر مستقیم چشم‌انداز زمان بر کمال‌طلبی ($\beta = 0/482$) و احساس انسجام ($\beta = -0/189$) و خودشناسی انسجامی ($\beta = -0/707$) در سطح ($P < 0.01$) تایید شد. همچنین، اثر و مستقیم کمال‌طلبی ($\beta = -0/360$) و خودشناسی انسجامی ($\beta = 0/428$) بر احساس انسجام نیز در سطح ($P < 0.01$) مورد حمایت قرار گرفت. نقش کمال‌گرایی و خودشناسی انسجامی نیز به عنوان یک متغیر میانجی در این پژوهش تایید شد.

نتیجه‌گیری: این پژوهش نقش چشم‌انداز زمان را در پیش‌بینی احساس انسجام، برای پژوهشگران حوزه سلامت به‌منظور کمک به بیماران سرطانی برای سازگاری و کنار آمدن بهتر با بیماری‌شان برجسته کرد.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۲/۲۹

تاریخ داوری: ۱۴۰۴/۰۵/۱۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۵/۲۴

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

10.71952/jpmm.2025.16260.7347

واژه‌های کلیدی:

احساس انسجام، چشم‌انداز زمان، کمال‌طلبی، خودشناسی انسجامی

* نویسنده مسئول: ابوالقاسم یعقوبی

نشانی: استاد گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم اقتصادی و اجتماعی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان ایران

تلفن: ۰۹۳۸۴۱۶۶۴۷۰

پست الکترونیکی: yaghoobi@basu.ac.ir

مقدمه

نحوه‌ی ارزیابی این رویدادها در زمان حال و آینده یکی از منابع مهم شناختی است (۱۰) که می‌تواند اثری مهم بر احساس انسجام روانی افراد داشته باشد. تعادل در چشم‌انداز زمان نیز به توانایی جابه‌جایی مؤثر بین افق‌های زمانی (حال- آینده - گذشته) در پاسخ به خواسته‌های موقعیتی و محیطی اشاره دارد (۱۱). با توجه به اینکه رابطه این متغیر با حس معنا در زندگی که یکی از مولفه‌های احساس انسجام است مورد حمایت قرار گرفته است (۱۵) و پژوهش‌ها نیز نشان داده است که انحراف از آن با انواع پیامدهای سلامت روان مرتبط است (۱۳) و برعکس تعادل در آن به افراد اجازه می‌دهد تا سطوح بالایی از رضایت‌مندی روانی را تجربه کنند (۹). بنابراین، به نظر می‌رسد چشم‌انداز زمان، یک عامل بالقوه مهم و مرتبط با احساس انسجام است. متغیر دیگری که به نظر می‌رسد در این رابطه نقش واسطه‌ای داشته باشد خودشناسی انسجامی است خودشناسی برای عملکرد سالم ضروری است زیرا شناخت خود منجر به تصمیم‌گیری واقع بینانه مربوط به جنبه‌های کلیدی زندگی فرد می‌شود (۱۴). همچنین، خودشناسی برای دادن یک روایت معنادار به اعمال گذشته، حال و آینده، احساس تداوم در طول زمان، احساس منحصر به فرد بودن و مشابه بودن با دیگران «ضروری است (۱۴). از سویی دیگر شناخت خود، نه تنها توانایی ما را برای داشتن زندگی منسجم و رضایت بخش افزایش می‌دهد بلکه به ما امکان می‌دهد انگیزه‌ها و ترس‌های اصلی خود را درک کنیم و کنترل احساساتمان را افزایش دهیم (۱۵). متغیر دیگری که به نظر می‌رسد در این رابطه نقشی مؤثر داشته باشد، کمال‌گرایی است چراکه افراد کمال‌گرا به شدت در جستجوی معنای زندگی و رضایت‌مندی روانی هستند. افراد دارای نگرانی‌های کمال‌گرا نه تنها تمایل دارند تجربیات زندگی خود را فاجعه‌آمیز کنند، بلکه برای پذیرش تجربیات جدید و اهداف جدید زندگی، و انسجام در زندگی‌شان بسیار تلاش می‌کنند (۱۶). تلاش‌های کمال‌گرایانه به طور مثبت و نگرانی‌های کمال‌گرایانه به طور منفی معنا و رضایت از زندگی و شادی را پیش بینی می‌کند (۱۷). کمال‌گرایی یک گرایش شخصیتی چند بعدی و پیچیده است، به اشکال گوناگون می‌آید و جنبه‌های گوناگونی دارد و با تلاش برای بی‌عیب و نقص بودن و تعیین استانداردهای بسیار بالای عملکرد همراه با ارزیابی بیش از حد انتقادی از رفتار فرد مشخص می‌شود (۱۸). افزایش این ویژگی شخصیتی طیفی وسیع از اختلال‌های روان‌شناختی از جمله افسردگی، اضطراب و خودکشی را به همراه دارد (۱۹) همچنین، سوگیری‌های شناختی کمال‌گرایانه باعث می‌شود فرد ارزیابی‌هایی واقع بینانه نسبت به زندگی نداشته باشد و ارزیابی‌های غیرواقع بینانه هم باعث جهت‌گیری منفی نسبت به زندگی و افزایش هیجان‌های منفی می‌شود (۲۰). همه این عوامل می‌توانند در منابع شناختی احساس انسجام اثر گذار

یکی از پراسترس‌ترین بیماری‌هایی که امروزه عده قابل توجهی از مردم درگیر آن هستند سرطان است. این که هر فردی در چنین شرایطی چگونه عمل می‌کند، بستگی به متغیرهای گوناگونی که منابع مقاومت نامیده می‌شوند دارد (۱). این منابع منجر به تقویت احساس انسجام در فرد می‌شوند (۲). احساس انسجام قوی تر نیز به نوبه خود کمک می‌کند تا فرد منابع پیش‌تری را برای مقابله با بحران بسیج کند (۳). این حس یکی از مهم‌ترین سازوکارهای روان‌شناختی شناخته شده برای مقابله و کنار آمدن با شرایط بحرانی است که فرد را در یافتن و استفاده از منابع موجود برای حفظ سلامت و مدیریت استرس راهنمایی می‌کند (۴). و عبارت است از یک احساس اطمینان بادوام و پویا نسبت به محرک‌هایی که در طول زندگی از محیط درونی و بیرونی فرد بر می‌خیزند، محرک‌هایی که برای فرد سازمان یافته و قابل پیش‌بینی و توجیه پذیرند و ارزش به چالش کشیده شدن و سرمایه‌گذاری را دارند (۵). احساس انسجام سه مولفه دارد. یکی از این آنها، معنا دار بودن، یعنی تمایل یک فرد برای داشتن انگیزه برای مقابله با تنش‌ها و محرک‌های استرس‌زا و دیگری مدیریت بر استرس یعنی اعتقاد به اینکه منابع مقابله‌ای در دسترس هستند و پس از آن قابل درک بودن استرس می‌باشد، یعنی اعتقاد به اینکه چالش درک شده است (۱). پژوهش‌ها نشان می‌دهند هرچه این حس قوی‌تر باشد، بیماران، نه تنها اضطراب و افسردگی و درد کم‌تری را تجربه می‌کنند (۳) بلکه عملکرد و سازگاری بهتری هم دارند (۶). از آنجا که مطالعات نشان داد که افراد مبتلا به سرطان احساس انسجام روانی پایین‌تری نسبت به افراد سالم دارند (۷). توجه بیش‌تر پژوهشگران داخلی به سمت راه‌های ارتقاء آن معطوف گشت و سعی کردند بوسیله آموزش این حس را تقویت کنند، ولی با وجود همه‌ی مطالعات و تلاش‌های صورت گرفته در این حوزه، میزان ماندگاری اثر این آموزش‌ها هنوز ثابت نشده است و احتمالاً دیر یا زود شخص به سطح میانگین احساس انسجام خویش برمی‌گردد (۸). به‌ویژه در بیماران سرطانی که احساس انسجام روانی پایین‌تری دارند (۷). لذا، تلاش‌ها برای رسیدن به احساس انسجامی پایدار، بدون شناخت عوامل مرتبط با این مفهوم نتیجه مطلوبی ندارند. بنابراین، این مطالعه به دنبال شناسایی متغیرهایی است که چه به صورت غیر مستقیم و چه به صورت مستقیم بر احساس انسجام اثرگذارند. یکی از این متغیرهایی که به نظر می‌رسد با احساس انسجام رابطه داشته باشد چشم‌انداز زمان است. دیدگاه زمانی ما، چه تمایل به گیر کردن در گذشته داشته باشیم، چه فقط برای لحظه زندگی کنیم، یا اسیر جاه طلبی‌های خود برای آینده باشیم، می‌تواند همه چیز را از موفقیت تحصیلی و شغلی گرفته تا سلامت عمومی را پیش‌بینی کند (۹). بنابراین، معنای اختصاص داده شده به تجربیات گذشته و

ابزار پژوهش

پرسش‌نامه کمال‌گرایی هویت و فلت:^۲ این پرسش‌نامه که توسط هویت و فلت (۲۳) ساخته شده است. ۳۰ سؤال دارد که ده سؤال نخست آن کمال‌گرایی دیگرمدار ده سؤال دوم آن کمال‌گرایی خویش‌مدار و ده سؤال آخر آن کمال‌گرایی جامعه‌مدار را به صورت لیکرت ۵ درجه‌ای اندازه‌گیری می‌کند. نمره ۳۰ تا ۶۰ بیانگر کمال‌گرایی پایین و نمره ۶۰ تا ۹۰ بیانگر کمال‌گرایی متوسط و نمره ۹۰ به بالا در این پرسش‌نامه بیانگر کمال‌گرایی بالا در فرد است دامنه نمرات بین ۳۰ تا ۱۵۰ و میانگین آن ۹۰ است. این پرسش‌نامه در ایران توسط بشارت (۲۴) بر روی نمونه‌های ایرانی هنجار یابی و اعتباریابی شده است. در اعتباریابی فرم ایرانی این پرسش‌نامه، ضریب همبستگی در دو مرحله به ترتیب ۰/۸۳ و ۰/۸۰ و همسانی درونی این مقیاس برای بعد دگر مدار ۷۳/۰ خود مدار ۸۷/۰ و جامعه مدار ۸۰/۰ برآورد شده است. در این پژوهش ضریب آلفای کرونباخ بدست آمده ۰/۹۴ بود.

پرسش‌نامه چشم‌انداز زمان: پرسش‌نامه چشم‌انداز زمان^۳ توسط زیمراردو در سال (۱۹۹۹) ساخته شد و دارای ۳۶ سؤال و ۵ مؤلفه جمع‌ناپذیر گذشته منفی، گذشته مثبت، حال خوشگذران، حال سرنوشت‌گرا، و آینده است و به صورت طیف لیکرت پنج گزینه‌ای به سنجش هریک از مؤلفه‌های چشم‌انداز زمان می‌پردازد. در ایران در سال ۱۳۹۵ توسط عزیزاده و همکاران هنجاریابی و اعتباریابی شده است ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده برای گذشته منفی ۰/۶۵، گذشته مثبت ۰/۶۷، آینده نگر ۰/۶۸، حال منفعل ۰/۶۷، حال خوشگذران ۰/۷۲، و ضریب کل ۰/۷۱ بدست آمده. برای بررسی روایی این پرسش‌نامه از روایی همزمان و روایی سازه و روایی محتوا استفاده شد است با استفاده از روش همسانی درونی نتایج نشان داد که بین نمره کل مقیاس و مؤلفه‌های آن همبستگی بالایی وجود دارد. در تحلیل عامل تأییدی نیز نتایج حاکی از برازش قابل قبول در تعیین عامل‌ها با گویه‌های تازه بود (۲۵). ضریب آلفای کرونباخ بدست آمده برای این پرسش‌نامه در این پژوهش ۰/۹۶ بود.

پرسش‌نامه احساس انسجام:^۴ این پرسش‌نامه توسط آنتونوفسکی در سال (۱۹۹۳) ساخته شده که ۲۹ سؤال و سه مؤلفه‌ی، قابل درک بودن، قابل مدیریت بودن و معنادار بودن زندگی دارد. این پرسش‌نامه به صورت لیکرت از یک تا هفت درجه‌بندی شده است. حد پایین نمره ۲۹ و حد بالای آن ۲۰۳ است. آلفای کرونباخ به دست آمده توسط اریکسون و لینداستر و م برای این پرسش‌نامه در ۱۲۴ پژوهش، ۰/۷۱ تا ۰/۹۵ را نشان داده است. همبستگی ۰/۶۹ تا ۰/۷۸ در فاصله

باشند، از سوی دیگر انحراف از دیدگاه زمانی متعادل موجب اضطراب و تنش در فرد می‌شود و کمال‌گرایی هم می‌تواند پاسخی برای رهایی از این تنش و اضطراب باشد (۲۱). بنابراین، به نظر می‌رسد این ویژگی شخصیتی رابطه چشم‌انداز زمانی و احساس انسجام افراد را تحت تاثیر قرار دهد. با توجه به آنچه گفته شد، هدف از این پژوهش تدوین و آزمون مدل علی احساس انسجام بر اساس چشم‌انداز زمان با میانجی‌گری کمال‌طلبی در بیماران سرطانی بود و آیا مدل نظری پیشنهاد شده با مدل تجربی سازگاری دارد؟

روش

این پژوهش از بعد هدف بنیادی و از منظر گردآوری اطلاعات، توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری آن کلیه بیماران سرطانی مراجعه‌کننده به مراکز درمانی استان مرکزی در تابستان ۱۴۰۳ بود که ۲۰۰ نفر از آنان، به صورت هدفمند انتخاب شدند. معیار ورود به پژوهش، سن ۲۵ تا ۵۰ سال متاهل، تحصیلات دپلم به بالا، مرد، تحت شیمی‌درمانی، مرحله ۱ یا ۲ بیماری^۱ و نداشتن بیماری روانی این معیارها قبل از انجام پژوهش در یک مصاحبه کوتاه کنترل شدند. برای تعیین رابطه میان متغیرها و سنجش اعتبار مدل پیشنهادی، از روش مدل‌یابی معادله‌های ساختاری و تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از افزاز اسمارت پی ال اس ۴ و اس پی اس نسخه شماره ۲۶ انجام شد. برای تعیین اثر غیر مستقیم نیز از روش بوت استرپ استفاده شد. محاسبه نمره کل یا انحراف از سطح تعادل نیز با استفاده از فرمول زیر در نرم افزار اکسل انجام شد.

$$\sqrt{(oPN - ePN)^2 + (oPP - ePP)^2 + (oPF - ePF)^2 + (oPH - ePH)^2 + (oF - eF)^2}$$

انحراف از سطح تعادل جذر از مجموع مربعات تفاوت‌ها بین میانگین نمرات واقعی ("مشاهده شده" e) فرد در مقیاس‌های چشم‌انداز زمان و نقاط "بهینه" (o) در هر یک از این ابعاد است (به عنوان مثال، ePN = میانگین برای زیرمقیاس گذشته منفی) و مقدار oPN = ۱،۹۵، میانگین ایده‌آل پیشنهادی برای آن مقیاس است. این فرمول و نقاط بهینه آن از پایگاه داده جمعی بین فرهنگی زیمراردو و بوید استخراج شد. نقاط بهینه برای گذشته مثبت ۴،۶، برای حال-لذت‌گرا ۳،۹، برای آینده ۴،۰، ۱،۹۵ برای گذشته منفی و ۱،۵ برای حال-جبرگرا که به ترتیب منعکس‌کننده صدک‌های ۹۰، ۸۰، ۸۰، ۱۰ و ۱۰ هستند (۲۲). در این پژوهش جمع انحراف نمره‌های هریک از آزمونی‌ها در هر مؤلفه از سطح بهینه محاسبه و به عنوان نمره کل هر آزمونی در نظر گرفته شد.

2. MPS

3. Zimbardo and Boyed Time Perspective Inventor

4. Sense of chorence Scale

۱. مرحله ۱ و ۲ سرطان به معنای مراحل اولیه بیماری هستند. این مراحل نشان‌دهنده مراحل اولیه سرطان هستند و معمولاً با موفقیتی بیش‌تر قابل درمان هستند.

است (۲۸) همسانی درونی، روایی ملاک و همگرایی و آلفای کرونباخ این مقیاس در مطالعه حسین‌زاده و همکاران ۰/۸۳ بوده است (۲۹) که نشانه همسانی درونی بالای مواد این مقیاس است. در این پژوهش نیز ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده ۰/۹۱ بود.

یافته‌ها

توصیف متغیرهای پژوهش: در این پژوهش برای ارزیابی مقدار پراکندگی داده‌ها، از انحراف استاندارد و شاخص کمینه (حداقل نمره)، و بیشینه (حداکثر نمره) استفاده شد. افزون بر این، از میانگین به عنوان شاخص ارزیابی گرایش به مرکز استفاده شد. برای توصیف شکل توزیع داده‌ها شاخص‌های چولگی و کشیدگی محاسبه شده‌اند تا انحراف توزیع از نرمال بودن یا نبودن بررسی شود.

یک سال، ۰/۶۴ برای دو سال، ۰/۴۲ تا ۰/۴۵ برای ۴ سال، ۰/۵۹ تا ۰/۶۷ برای ۵ سال و ۰/۵۴ برای ۱۰ سال نشان دهنده ثبات پرسش‌نامه‌ها در آزمون - باز آزمون بود (۲۶) اعتبار و روایی آن توسط علیپور در سال (۱۳۹۱) بر روی دانشجویان تهران مطلوب ارزیابی شد. نتایج تحلیل عاملی و هم‌چنین، همسانی درونی سوال‌های پرسش‌نامه احساس انسجام $\alpha = 0/969$ بیانگر روایی و پایایی مطلوب این مقیاس در ایران می‌باشد (۲۷) ضریب آلفای بدست آمده برای کل مقیاس در این پژوهش ۰/۹۲ بود.

پرسش‌نامه خودشناسی انسجامی: این پرسش‌نامه توسط قربانی و همکاران در سال (۲۰۰۸) ساخته و بر روی ۳۳۰ نفر از دانشجویان دانشگاه تهران اعتبار یابی و هنجاریابی شده است. دارای ۱۲ سوال می‌باشد که بر اساس یک مقیاس لیکرت پنج درجه‌ای پاسخ داده می‌شود. طی چندین مطالعه روایی و پایایی این مقیاس به تأیید رسیده

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیر

متغیر	میانگین	انحراف معیار	بیشینه	کمینه	چولگی	کشیدگی
گذشته بد	۲۸/۷۹	۸/۲۱	۴۵	۹	-۰/۲۰۵	-۰/۲۹۹
حال خوشگذران	۳۳/۰۳	۱۰/۲۳	۵۰	۱۰	-۰/۲۹۰	-۰/۷۳۴
آینده	۲۰/۰۸	۵/۴۷	۳۰	۶	-۰/۳۳۸	-۰/۲۸۳
گذشته خوب	۲۲/۴۹	۶/۵۶	۳۵	۷	-۰/۲۱۶	-۰/۳۴۲
حال منفعل	۱۳/۰۷	۴/۲۱	۲۰	۴	-۰/۲۴۹	-۰/۷۱۴
کمال طلبی	۶۹/۶۷	۲۶/۰۲	۱۴۴	۳۰	۰/۵۲۸	۰/۰۵۳
انحراف از چشم‌انداز زمان	۹/۵۱	۳/۶۸	۱۱۳	۰	۰/۲۶۱	-۰/۴۸۴
کمال‌گرایی خویشتن‌مدار	۲۳/۸۶	۹/۰۲	۴۹	۱۰	۰/۴۹۵	-۰/۱۶۴
کمال‌گرایی دیگرمدار	۲۲/۹۲	۹/۲۸	۴۹	۱۰	۰/۵۰۷	-۰/۱۱۰
کمال‌گرایی جامعه‌مدار	۲۲/۸۸	۹/۰۰	۴۸	۱۰	۰/۵۶۲	۰/۰۶۸
احساس انسجام	۱۰۵/۷۵	۲۲/۲۱	۱۴۵	۳۲	-۰/۷۹۵	۰/۸۹۳
قابل درک بودن	۳۹/۷۰	۸/۵۵	۵۵	۱۱	-۰/۷۲۶	۰/۸۵۷
قابل مدیریت بودن	۳۷/۲۱	۸/۶۲	۵۰	۱۰	-۰/۶۹۳	۰/۵۸۷
معنی‌دار بودن	۲۸/۸۴	۶/۵۸	۴۰	۸	-۰/۴۹۱	۰/۵۶۴
خودشناسی انسجامی	۱۲	۶۰	۴۳/۴۹	۹/۲۹	-۰/۵۷۷	۰/۹۳۷

ارزیابی مدل اندازه‌گیری

در این پژوهش برای بررسی سازگاری درونی و اعتبار همگرایی مدل اندازه‌گیری از پایایی ترکیبی، بارهای آیت‌ها، ضریب پایایی و آلفای کرونباخ استفاده شد.

برابر جدول ۱ انحراف معیارهای گزارش شده نشان‌دهنده پراکندگی معقول داده‌ها اطراف میانگین است. مقادیر کشیدگی و چولگی حاکی از آن است که توزیع داده‌ها برای هر یک از متغیرها نزدیک به توزیع طبیعی است و انحراف زیادی در داده‌ها مشاهده نمی‌شود.

جدول ۲. ارزیابی مدل اندازه‌گیری

متغیر پنهان	متغیر آشکار	بار عاملی	مقدار آلفا	rho_A	پایایی ترکیبی	AVE					
چشم‌انداز زمان	گذشته بد	۰/۹۲۶	۰/۹۴۷	۰/۹۵۸	۰/۹۶۲	۰/۸۶۲					
	حال خوشگذران	۰/۹۴									
	آینده	۰/۹۴۱									
	گذشته خوب	۰/۹۳۲									
	گویه-۱	۰/۷۸۶									
	گویه-۲	۰/۸۰۶									
	گویه-۳	۰/۸۳۱									
	گویه-۴	۰/۸۰۵									
	گویه-۵	۰/۸۲۷									
	گویه-۶	۰/۸۶۶									
	گویه-۷	۰/۸۰۶									
	خودشناسی انسجامی	گویه-۸					۰/۸۰۱	۰/۹۵۲	۰/۹۵۴	۰/۹۵۸	۰/۶۵۸
گویه-۹		۰/۸۲۴									
گویه-۱۰		۰/۸۳۸									
گویه-۱۱		۰/۷۲۱									
گویه-۱۲		۰/۸۱۷									
کمال‌گرایی خویش‌مدار		۰/۹۳۱									
کمال‌طلبی		کمال‌گرایی دیگرمدار	۰/۹۷۵	۰/۹۴۹	۰/۹۴۹	۰/۹۶۸	۰/۹۰۸				
		کمال‌گرایی جامعه‌مدار	۰/۹۵۲								
		قابل درک بودن	۰/۹۳۹								
		قابل مدیریت بودن	۰/۹۵۳								
احساس انسجام		معنی‌دار بودن	۰/۹۱۷	۰/۹۲۵	۰/۹۳۶۸	۰/۹۵۳	۰/۸۷۰				

قبول آیتم‌هاست (۳۰) هم‌چنین، میانگین واریانس بدست آمده برای تمامی سازه‌ها بالاتر از ۰/۵ بود که نشان دهنده اعتبار همگرا برای تمام سازه‌ها است (۳۰) و بیانگر این است که شاخص‌های مربوط به یک سازه همبستگی بالایی با یکدیگر دارند و به خوبی آن سازه را اندازه‌گیری می‌کنند. به‌منظور اطمینان از عدم هم‌پوشانی سازه‌ها افزایش دقت مدل و پیشگیری از خطا در تفسیر داده‌ها محاسبه روایی تشخیصی یا واگرا به روش فورنل و لارکر (۳۱) انجام شد.

جدول ۲ پایایی و اعتبار سازه‌ها را نشان می‌دهد. برابر نتایج بدست آمده، بار عاملی همه ایت‌م‌ها که در حقیقت یک ضریب همبستگی بین متغیر مکنون و متغیر آشکار در مدل اندازه‌گیری است و تعیین می‌کند که متغیر مکنون چقدر از واریانس متغیرهای آشکار را تبیین می‌کند در این پژوهش بین ۰/۹۱۷ و ۰/۹۷۵ متغیر بود که بالاتر از مقدار پیشنهادی ۰/۷ (۳۰) است. تمامی مقادیر پایایی مرکب بدست آمده نیز بالاتر از ۰/۹ است. این مقدار بیش‌تر از ۰/۷ است، بن‌براین پایایی سازه مطلوب است و لازم نیست که شاخص‌ها یا گویه‌ها بازبینی شوند و مقادیر آلفای کرونباخ بدست آمده برای همه سازه‌ها بالای ۰/۷ بودند که بیانگر سازگاری و پایایی قابل

جدول ۳. ارزیابی افتراقی به روش فورنل ولاکر

متغیر	احساس انسجام	خودشناسی انسجامی	چشم‌انداز زمان	کمال طلبی
احساس انسجام	۰/۹۳۳			
خودشناسی انسجامی	۰/۵۶۵	۰/۸۱۱		
چشم‌انداز زمان	۰/۳۹۴	۰/۹۳۴	۰/۹۳۴	
کمال طلبی	-۰/۵۷۵	-۰/۶۳۳	-۰/۴۱۴	۰/۹۵۳

اندازه‌گیری می‌کنند و از سایر سازه‌ها متمایز هستند. جهت بررسی تورش ناشی از روش مشترک نیز یک آزمون کامل هم‌خطی برای سازه‌های نهفته انجام شد.

نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد که مقدار میانگین واریانس استخراج شده AVE هر سازه بیش‌تر از مربع همبستگی آن سازه با دیگر سازه‌ها است و این به معنای متمایز بودن سازه‌ها از یکدیگر است و نشان می‌دهد که شاخص‌های هر سازه به طور مشخص همان سازه را

جدول ۴. ارزیابی هم‌خطی

متغیر	انسجام	خودشناسی	کمال طلبی
چشم‌انداز زمان	۲/۵۲۰	۱/۱۸۱	۱/۱۸۱
خودشناسی انسجامی	۴/۸۸۴	-	-
کمال طلبی	۰/۷۸۱	-	-

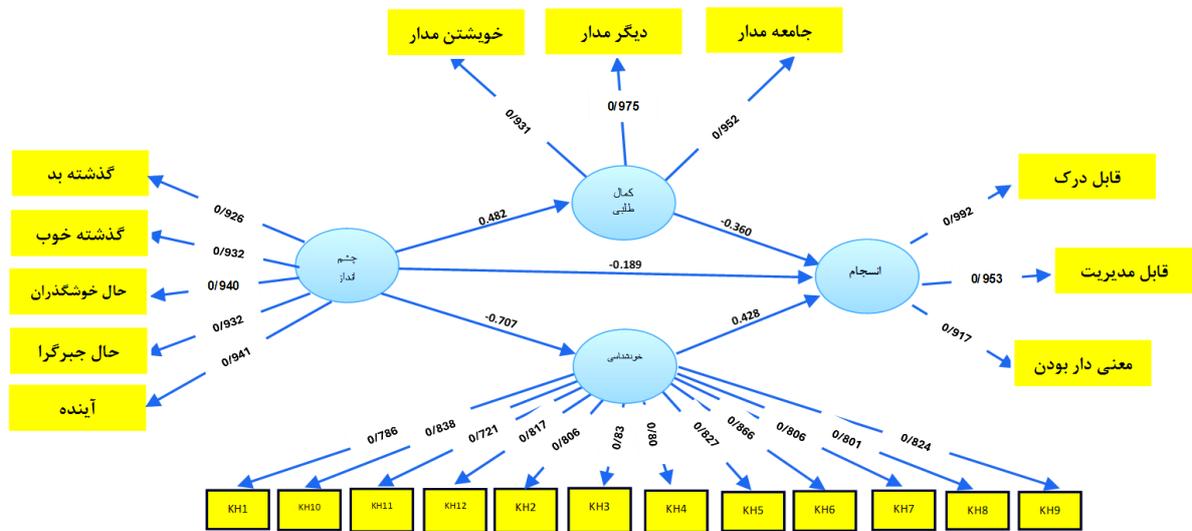
مشاهده شده و مورد انتظار را به عنوان معیار مطلق معیار برازش (مدل) فراهم می‌کند. اگر مقدار شاخص SRMR از ۰/۰۸ کم‌تر باشد، نشان از برازش مطلوب است (۳۰) مقدار SRMR در مدل حاضر ۰/۰۶۲ است که نشان می‌دهد معیار برازش مدل به طور مناسبی تحقق یافته است. در مدل پژوهش که در شکل زیر ترسیم شده است مدل اندازه‌گیری و مسیر و روابط متغیرهای پنهان با یکدیگر محاسبه شده است. جهت تعیین معناداری ضرایب مسیر، ۲۰۰ نمونه آماره t با استفاده از ۵۰۰۰ بوت‌استرپ بازنمونه‌گیری شدند و فواصل اطمینان در سطح ۹۵٪ بررسی شد.

با توجه به مقادیر بدست در جدول ۴ مشخص شد که مقدار ضریب تورم واریانس، آنقدر زیاد نیست که نیاز به توجه داشته باشد. بنابراین، تورش ناشی از روش مشترک مشکلی ایجاد نکرد و در نتیجه تخمین ضرایب و مقادیر p در خروجی رگرسیون قابل اعتماد هستند.

ارزیابی مدل ساختاری

قدرت توضیح دهندگی مدل پژوهش از راه واریانس تبیین شده (R^2) محاسبه شد. مقادیر R^2 برای متغیرهای درون‌زا عبارت بودند از: ۰/۴۲ برای احساس انسجام، و ۰/۳۶ برای کمال طلبی ۰/۶۱ برای خودشناسی انسجامی. شاخص ریشه میانگین مربعات باقی‌مانده استاندارد^۱ را به عنوان یک معیار مناسب برای PLS-SEM معرفی کردند که می‌تواند برای جلوگیری از تعیین نادرست مدل استفاده شود. این شاخص به عنوان تفاوت بین همبستگی مشاهده شده و ماتریس همبستگی ضمنی مدل تعریف می‌شود و امکان ارزیابی میانگین بزرگی اختلافات بین همبستگی‌های

^۱. Standardized Root Mean

شکل ۱. مدل اندازه‌گیری و مسیر و روابط متغیرهای

جدول ۵. نتایج مدل ساختاری

مسیر	ضریب	میانگین نمونه	انحراف معیار	آماره T	مقادیر P
چشم‌انداز زمان -> احساس انسجام	-۰/۱۸۹	-۰/۱۹۴	۰/۰۹۳	۱/۹۹	۰/۰۴۲
چشم‌انداز زمان -> کمال‌طلبی	-۰/۴۸۲	-۰/۴۸۲	۰/۰۷۱	۶/۷۹۰	۰/۰۰۱
خودشناسی -> احساس انسجام	۰/۴۲۸	۰/۴۳۳	۰/۰۹۶	۴/۴۶۷	۰/۰۰۱
چشم‌انداز زمان -> خودشناسی	-۰/۷۰۷	۰/۷۰۵	۰/۰۴۲	۱۶/۷۲۶	۰/۰۰۱
کمال‌طلبی -> احساس انسجام	-۰/۳۶۰	-۰/۳۵۹	۰/۱۰۴	۳/۷۶	۰/۰۰۱

فرضیه نخست این پژوهش بیان می‌کند که چشم‌انداز زمان بر احساس انسجام اثر مستقیم دارد. یافته‌ها از این فرضیه حمایت کردند ($\beta=0.173, P<0.01$) فرضیه هفتم این پژوهش بیان می‌کند که خودشناسی انسجامی اثر غیر مستقیم بین چشم‌انداز زمان و احساس انسجام دارد. یافته‌ها از این فرضیه حمایت کردند ($\beta=0.303$).

فرضیه نخست این پژوهش بیان می‌کند که چشم‌انداز زمان بر احساس انسجام اثر مستقیم دارد. یافته‌ها پژوهش از این فرضیه حمایت کردند ($\beta=۰/۱۸۹, P<۰/۰۱$).

فرضیه دوم، بیان می‌کند که چشم‌انداز زمان بر کمال‌طلبی اثر مستقیم دارد. این فرضیه نیز تایید شد ($\beta=-۰/۴۸۲, P<۰/۰۱$).

فرضیه سوم این پژوهش، بیان می‌کند که چشم‌انداز زمان بر خودشناسی انسجامی اثر مستقیم دارد. این فرضیه نیز حمایت شد.

فرضیه نخست این پژوهش بیان می‌کند که چشم‌انداز زمان بر احساس انسجام اثر مستقیم دارد. یافته‌ها پژوهش از این فرضیه حمایت کردند ($\beta=-0.189, P<0.01$).

فرضیه دوم، بیان می‌کند که چشم‌انداز زمان بر کمال‌طلبی اثر مستقیم دارد. این فرضیه نیز تایید شد ($\beta=0.482, P<0.01$).

فرضیه سوم این پژوهش، بیان می‌کند که چشم‌انداز زمان بر خودشناسی انسجامی اثر مستقیم دارد. این فرضیه نیز حمایت شد ($\beta=-0.707, P<0.01$). فرضیه چهارم، بیان می‌کند که کمال‌طلبی بر احساس انسجام اثر مستقیم دارد. این فرضیه نیز حمایت شد ($\beta=-0.360, P<0.01$). فرضیه پنجم فرض می‌کند که خودشناسی انسجامی بر احساس انسجام اثر مستقیم دارد. اندازه ضریب مسیر $۰/428$ معنادار بود ($P<0.01$) و از این فرضیه حمایت کرد. فرضیه ششم این پژوهش بیان می‌کند که کمال‌گرایی اثر غیر

مستقیم بین چشم‌انداز زمان و احساس انسجام دارد. یافته‌ها از این فرضیه حمایت کردند ($\beta=0/173$ ، $P<0/01$). فرضیه هفتم این پژوهش بیان می‌کند که خودشناسی انسجامی اثر غیر مستقیم بین چشم‌انداز زمان و احساس انسجام دارد. یافته‌ها از این فرضیه حمایت کردند ($\beta=0/303$ ، $P<0/01$).

($\beta=0/707$ ، $P<0/01$)، فرضیه چهارم، بیان می‌کند که کمال طلبی بر احساس انسجام اثر مستقیم دارد. این فرضیه نیز حمایت شد ($\beta=-0/360$ ، $P<0/01$). فرضیه پنجم فرض می‌کند که خودشناسی انسجامی بر احساس انسجام اثر مستقیم دارد. اندازه ضریب مسیر $0/428$ معنادار بود ($P<0/01$) و از این فرضیه حمایت کرد. فرضیه ششم این پژوهش بیان می‌کند که کمال‌گرایی اثر غیر

جدول ۶. نتایج تحلیل میانجی

مسیر	ضریب	انحراف معیار	میانگین نمونه	آماره T	مقادیر P	اثر میانجی
چشم‌انداز زمان -> خود شناسی -> احساس انسجام	0/303	0/075	0/310	4/232	0/001	تایید
چشم‌انداز زمان -> کمال طلبی -> احساس انسجام	0/173	0/054	0/168	3/020	0/001	تایید

می‌رسد، یک ارتباطی دوجانبه بین چشم‌انداز زمان و احساس انسجام در زندگی وجود دارد (۳۵). چشم‌انداز زمان انعطاف پذیر از راه احساس رضایت‌مندی روانی باعث می‌شود زندگی معنایی عمیق‌تر پیدا کند. افق آینده به تلاش‌های حال و درس‌های گذشته معنا می‌دهند بعد حال به عنوان پاداش‌هایی در مسیر یک زندگی معنادار دیده می‌شوند، حتی تجربیات دشوار گذشته می‌توانند در یک چشم‌انداز متعادل، به عنوان فرصت‌هایی برای رشد و یادگیری دیده شوند که به مسیر کلی زندگی معنا می‌بخشند این احساس پیوستگی و ارتباط بین ابعاد زمانی، به فرد کمک می‌کند تا زندگی را ارزشمند و قابل سرمایه‌گذاری بداند. چشم‌انداز زمان بر کمال‌گرایی هم اثر علی دارد این یافته همسو با پژوهش (۳۶، ۳۷) است. این پژوهشگران ارتباط برخی از مولفه‌های چشم‌انداز زمان را با کمال‌گرایی گزارش کردند. در تبیین این یافته می‌توان گفت کمال‌گرایی به شدت با تمرکز بر آینده و اضطراب ناشی از آن و گرایش فکری به شکست‌های گذشته و نادیده گرفتن خاطرات مثبت گذشته مرتبط است و افزون بر اینکه بر سلامت روان، شخصیت، عملکرد شناختی، خودکنترلی، روابط بین فردی اثر گذار است (۳۸). باعث می‌شود انگیزه بیماران برای حل مشکلات در زمان حال از بین برود و تلاش افراطی برای اجتناب از شکست و بی‌نقص بودن در فرد بیش‌تر شود (۳۹). نتیجه این انتظارات نامعقول و ناکارآمد نسبت به عملکرد خود، ارزیابی سخت‌گیرانه‌تر و خود انتقادگری است (۴۰). انتقاد از خود و گرایش به سمت عملکرد بی‌نقص و تعیین اهداف سطح بالا و توجه به شکست‌ها، خود ارزشی و عزت نفس بیماران را تحت تاثیر قرار می‌دهد و در نتیجه افکار کمال‌گرایانه منفی یا ناسازگار در فرد تقویت می‌شوند (۴۱) و برعکس کمال‌گرایی سازگارانه را در فرد تضعیف می‌کند چراکه کمال‌گرایی پاسخی متداول به خود ارزشی کم و عزت نفس پایین است (۴۲). این مکانیزم‌ها با نظریه‌های شناختی رفتاری

جدول ۶ نشان‌دهنده میانجی‌گری کمال طلبی و خودشناسی انسجامی بین چشم‌انداز زمان و احساس انسجام است. از آنجا که اثر غیرمستقیم معنادار است. لذا، می‌توان گفت که میانجی‌گری وجود دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از این پژوهش تدوین و آزمون مدل علی احساس انسجام بر اساس چشم‌انداز زمان با نقش میانجی کمال‌گرایی و خود شناسی انسجامی بود. یافته‌ها نشان دهنده برازش قابل قبول مدل پیشنهادی با داده‌های تجربی و معناداری مسیرهای فرضی پژوهش بود. این پژوهش اثر علی و مستقیم چشم‌انداز زمان بر احساس انسجام را مورد تایید قرار داد. این یافته همسو با پژوهش‌های (۳۲، ۳۳) است. این پژوهشگران ارتباط دوجانبه و متفاوت بین مولفه‌های چشم‌انداز زمان و حس انسجام را به صورت مجزا تایید کردند. در تبیین این یافته می‌توان گفت که چشم‌انداز زمان ساختاری است روان‌شناختی که نحوه ادراک و ارزیابی فرد را از وقایع گذشته حال و آینده را توصیف می‌کند. بر اساس نظریه‌های شناختی، شیوه تفکر، یادآوری، ادراک و تفسیر حوادث و وقایع می‌تواند تاثیری مهم بر نوع احساسی که فرد از زندگی تجربه می‌کند داشته باشد. بنابراین، استفاده از چشم‌انداز زمانی مناسب می‌تواند این اطمینان را به فرد بدهد که رویدادهای زندگی قابل درک هستند و مطابق انتظار پیش می‌روند و باور فرد نسبت به معنی‌دار بودن و هدفمندی زندگی بیش‌تر شود. همچنین، بر اساس نظریه شخصیت آدلر افراد رویدادها را طوری باز سازی می‌کنند تا آنها را با موضوعاتی که در زندگی‌شان جریان دارد هماهنگ سازند (۳۴). شکی نیست که بیماران سرطانی در هنگام تشخیص و درمان، رخدادهای استرس‌زای فراوانی را تجربه می‌کنند و تداوم این رخدادها چشم‌انداز زمانی آنها را تغییر می‌دهد (۳۵). لذا، به نظر

همخوانی قوی دارند یافته دیگر این پژوهش از اثر مستقیم چشم‌انداز زمان بر خودشناسی انسجامی حمایت کرد. این یافته همسو با پژوهش‌های (۴۳، ۴۴) است. این پژوهشگران نیز دریافتند چشم‌انداز زمان متعادل با خودآگاهی رابطه دارد و آموزش چشم‌انداز زمان نیز خودشناسی را افزایش می‌دهد چشم‌انداز زمان و خودشناسی انسجامی پیچیده و چند وجهی است چراکه وجه مشترک این دوسازه زمان است. چشم‌انداز زمان انعطاف‌پذیر، توانایی فرد را در ساختن یک روایت منسجم از زندگی تقویت می‌کند، ولی تمرکز انعطاف‌ناپذیر بر آینده فرد را از لحظه حال غافل می‌کند و ممکن است فرد ارتباط خود را با دیگران و تجربیات معنادار از دست بدهند تمرکز بر حال سرنوشت‌گرا نیز می‌تواند این حس را ایجاد کند که سرنوشت از قبل تعیین شده است و نمی‌توان تغییری در آن ایجاد کرد. تمرکز بر حال منفعل نیز می‌تواند منجر به یک هویت منفعل و وابسته به دیگران شود و افراد گذشته‌نگر هویت خود را با شکست‌ها، تجربیات دردناک و پشیمانی‌ها تعریف می‌کنند. انحراف از چشم‌انداز زمان نه تنها عملکرد شناختی، تنظیم هیجان، و عزت نفس که مهمترین ابزارهای خودشناسی انسجامی تضعیف می‌کند بلکه منجر به ناامیدی و تصویر خود تحریف شده نیز می‌شود (۴۵). فردی که می‌تواند گذشته خود را به عنوان بخشی از سفر زندگی‌اش ببیند، حال را فرصتی برای رشد و آینده را با امیدواری دنبال کند، در واقع در حال ساختن یک خود منسجم و پیوسته است. یافته دیگر این پژوهش اثر مستقیم خودشناسی انسجامی بر احساس انسجام را تایید کرد. این یافته همسو با پژوهش (۴۶، ۴۷). این پژوهشگران گزارش کردند که خودشناسی انسجامی با طیفی وسیع از متغیرهای مرتبط با سلامتی مرتبط هست در تبیین این یافته می‌توان گفت که خودشناسی منسجم با تقویت درک‌پذیری، مدیریت‌پذیری و معناداری، احساس انسجام فرد را افزایش می‌دهد. این درک به افراد اجازه می‌دهد، تا افراد انتخاب‌های آگاهانه‌ای بگیرند و زندگی خود را تطبیق دهند. خودشناسی انسجامی توانایی فرد را برای درک و مدیریت چالش‌های زندگی افزایش می‌دهد در نهایت، منجر به حس قوی تری نسبت به زندگی می‌شود. همچنین، خودشناسی انسجامی با ارائه تجربیات ساختار یافته، قابل پیش‌بینی و قابل توضیح، احساس انسجام فرد را افزایش می‌دهد. این درک، اعتماد به نفس را در مدیریت عوامل استرس‌زا تقویت می‌کند و در نتیجه احساس انسجام را تقویت می‌کند. یافته‌های این پژوهش همچنین، اثر علی کمال‌گرایی را بر احساس انسجام را به صورت منفی تایید کرد. این یافته با پژوهش (۴۸، ۴۹) همسو است. این پژوهشگران نیز ارتباط معناداری را بین کمال‌گرایی و حس انسجام در بیماران مبتلا به خوردن و دانش‌آموزان گزارش کردند در تبیین این یافته می‌توان گفت افراد کمال‌گرا به دلیل عدم خودکنترلی و تعیین معیارهای سطح بالا

همچنین، سرزنش و انتقاد از سبک زندگی خود و تلاش برای کنترل بهتر رویدادها و (۵۰) بیش‌تر از افراد عادی دچار استرس، اضطراب و افسردگی، ناکامی می‌شوند (۵۱). این حالات بیش‌تر تحت تاثیر راهبردهای هیجان‌مداری است که افراد کمال‌گرا استفاده می‌کنند (۵۲، ۵۳). این راهبرد در موقعیت‌هایی که کارایی لازم را ندارد ضمن ایجاد سرخوردگی و سرزنش و انتقاد از خود باعث بوجود آمدن احساسات منفی در فرد می‌شوند. تداوم این حالت حس غیر قابل کنترل و مدیریت بودن زندگی را تقویت می‌کند. بیمار احساس می‌کند زندگی بی‌معناست. در نتیجه احساس انسجام نیز کاهش می‌دهد. نقش کمال‌گرایی به عنوان یک متغیر میانجی بیانگر این است که هرچه کمال‌گرایی بیش‌تر باشد رابطه چشم‌انداز زمان و احساس انسجام ضعیف‌تر و برعکس هرچه کمال‌گرایی ضعیف‌تر باشد رابطه چشم‌انداز زمان و احساس انسجام قوی‌تر، در واقع، کمال‌گرایی مانع از آن می‌شود که فرد بتواند از ظرفیت کامل چشم‌انداز زمان برای ایجاد احساس انسجام بهره‌برد. محدودیت‌های این پژوهش، استفاده از نمونه‌گیری هدفمند در یک مقطع زمانی و مکانی است که قابلیت تعمیم نتایج این پژوهش را محدود کرده است. تکمیل پرسش‌نامه‌های خودگزارشی برای بیماران سرطانی، می‌تواند دشوار و خسته‌کننده باشد این محدودیت در اعتبار پاسخ‌ها اثر گذار است و از تعمیم‌پذیری نتایج می‌کاهد. پرسش‌نامه‌های خودگزارشی مستعد سوگیری پاسخ‌دهی هستند این محدودیت نیز در اعتبار درونی اثر گذار است. ماهیت مقطعی این پژوهش از توانایی استنتاج روابط علی و معلولی می‌کاهد.

پیشنهادها: در پژوهش‌های آتی اثرات هرکدام از مولفه‌های چشم‌انداز زمان به صورت جداگانه بررسی شوند. به نظر می‌رسد چندین مسیر پژوهشی دیگر در این حوزه هنوز دست‌نخورده باقی مانده است. از جمله سهم هر یک از منابع مقاومت عمومی مخصوصاً حمایت اجتماعی ارائه شده از سوی والدین، دوستان و هم‌کلاسی‌ها در احساس انسجام و چشم‌انداز زمان در فرهنگ‌های گوناگون به درستی مشخص نیست. نقطه تعادل در چشم‌انداز زمان با توجه به فرهنگ کشورمان موضوعی بسیار مهم است که هنوز مورد پژوهش قرار نگرفته است. هنوز اثرات چشم‌انداز زمان بر جنبه‌های مثبت و منفی یا جنبه‌های سازگار و ناسازگار کمال‌گرایی مشخص نشده است. افزون بر این، پیشنهاد می‌شود نقش تعادل در چشم‌انداز زمان را در زمینه‌هایی از عملکرد انسان مانند رضایت‌مندی روانی، سلامت و انگیزش در فرهنگ‌های گوناگون مورد پژوهش قرار داد و با تدوین برنامه‌هایی برگرفته از این مدل اثر بخشی آنها را بر کیفیت و انسجام روانی بیماران سرطانی تعیین کرد. نتایج این پژوهش و مدل بدست آمده می‌تواند به پژوهشگران حوزه سلامت کمک. تا

ملاحظات اخلاقی پیروی از اصول اخلاق پژوهش

همکاری مشارکت‌کنندگان در این پژوهش به صورت داوطلبانه و با رضایت آنان بوده است.

حامی مالی

هزینه پژوهش توسط نویسندگان مقاله تامین شده است.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان، این مقاله فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

تقدیر و تشکر: بدین وسیله از تمامی شرکت‌کنندگان و افرادی

که در اجرای این پژوهش ما را یاری نمودند، تقدیر و تشکر می‌شود.

Reference

1. Antonovsky A. Unraveling the Mystery of Health: How People Manage Stress and Stay Well. San Francisco: Jossey-Bass; 1987. 218 p.
2. Dubczak H, Lewko I. A sense of coherence as a factor of resistance to stress of future specialists in socionomic professions. *Journal of Educational Sciences & Psychology*. 2021;11(1):100-115.
3. Kulcar V, Kreh A, Juen B, Siller H. The Role of Sense of Coherence During the COVID-19 Crisis: Does it Exercise a Moderating or a Mediating Effect on University Students' Wellbeing? *Sage Open*. 2023;13(1):1-15. doi:10.1177/21582440231160130.
4. Lindblad C, Langius-Eklöf A, Petersson LM, Sackey H, Bottai M, Sandelin K. Sense of coherence is a predictor of survival: A prospective study in women treated for breast cancer. *Psycho-oncology*. 2018;27(6):1615-1621. doi:10.1002/pon.4702.
5. Eriksson M. The sense of coherence: the concept and its relationship to health. In: Mittelmark MB, et al., editors. *The Handbook of Salutogenesis*. 2nd ed. Cham: Springer; 2022. p. 61-68. doi:10.1007/978-3-030-79515-3_8.
6. Fayazi H, Esmaili R, Rouhani K, Nasiri M, Fayazi N. The relationship between sense of coherence with physical function

با تدوین برنامه‌های مداخله‌ای، از جمله باز سازی شناختی، ذهن آگاهی و هدف‌گذاری واقع بینانه بیماران سرطانی را در مدیریت، سازگاری و کنار آمدن با بیماری‌شان یاری کنند.

به طور کلی این پژوهش نشان داد که پیش‌بینی احساس انسجام بیماران تا حدودی از راه چشم‌انداز زمان امکان‌پذیر است و کمال‌گرایی هم می‌تواند این رابطه را تضعیف کند و خودشناسی انسجامی نیز این رابطه را تقویت می‌کند، ولی با توجه به اینکه پژوهش‌های زیادی در این خصوص انجام نشده است و به احتمال زیاد، عوامل زیادی در این مدل باید در نظر گرفته شوند. که آن‌ها را نمی‌توان در یک مدل مطالعه کرد. بنابراین، نیاز به پژوهش‌های بیشتر در این خصوص احساس می‌شود.

- and social support in a sample of Iranian elderly people with cancer. *Koomesh*. 2013;24(4):460-468. [In Persian].
7. Hinz A, Schulte T, Ernst J, Mehnert-Theuerkauf A, Finck C, Wondie Y, Ernst M. Sense of coherence, resilience, and habitual optimism in cancer patients. *International Journal of Clinical and Health Psychology*. 2023;23(2):100358. doi:10.1016/j.ijchp.2022.100358.
8. Hakanen JJ, Feldt T, Leskinen E. Change and stability of sense of coherence in adulthood: Longitudinal evidence from the Healthy Child study. *Journal of Research in Personality*. 2007;41(3):602-617.
9. Stolarski M, Waleriańczyk W, Pruszczyk D. Introducing Temporal Theory to the Field of Sport Psychology: Toward a Conceptual Model of Time Perspectives in Athletes' Functioning. *Frontiers in Psychology*. 2019;9:2772. doi:10.3389/fpsyg.2018.02772.
10. Moksnes UK. Sense of coherence. In: Haugan G, Eriksson M, editors. *Health Promotion in Health Care – Vital Theories and Research*. Cham: Springer; 2021. p. 45-58. doi:10.1007/978-3-030-63135-2_4.
11. Stolarski M, Zajenkowski M, Jankowski KS, Szymaniak K. Deviation from the balanced time perspective: A systematic review of empirical relationships with psychological variables. *Personality and Individual Differences*.

- 2020;156:109772.
doi:10.1016/j.j.paid.2019.109772.
12. Roozitalab A, Maredpour A, Taghvaeinia A. The effect of time perspective intervention on psychological well-being, meaning in life and vitality in wives of war veterans and martyrs. *Journal of Psychological Science*. 2022;21(116):1663-1678. [In Persian].
  13. Hosseini Mehkame A, Arefi M, Sajjadian I. The effect of the time perspective educational package on students' time balance and anxiety. *Journal of Psychology (Iran)*. 2021;15(2):150-165. [In Persian].
  14. Bukowski H. Self-knowledge. In: Zeigler-Hill V, Shackelford TK, editors. *Encyclopedia of Personality and Individual Differences*. Cham: Springer; 2019. p. 1-10. doi:10.1007/978-3-319-28099-8_2004.
  15. Schaffner AK. What's so great about self-knowledge? *Psychology Today* [Internet]. 2020 May 25 [cited 2021 May 31]. Available from: <https://www.psychologytoday.com/us/blog/the-art-self-improvement/202005/whats-so-great-about-self-knowledge>
  16. Fowler SA, Davis LL, Both LE, Best LA. Personality and perfectionism as predictors of life satisfaction: The unique contribution of having high standards for others. *Facets*. 2018;3(1):227-241.
  17. Suh H, Chong SS. What predicts meaning in life? The role of perfectionistic personality and self-compassion. *Journal of Constructivist Psychology*. 2022;35(3):271-293. doi:10.1080/10720537.2020.1865856.
  18. Stoeber J, editor. *The Psychology of Perfectionism: Theory, Research, Applications*. London: Routledge; 2017. 378 p.
  19. Ko A, Hewitt PL, Cox D, Flett GL, Chen C. Adverse parenting and perfectionism: A test of the mediating effects of attachment anxiety, attachment avoidance, and perceived defectiveness. *Personality and Individual Differences*. 2019;150:109474. doi:10.1016/j.j.paid.2019.06.010
  20. Pakizeh A, Mahmoudzadeh S, Habibi SN. Investigating the change in cognitive bias towards sad faces on indicators of depression, hope and life orientation. *Cognitive and Behavioral Sciences Research*. 2024;13(2):57-74. doi:10.22108/cbs.2024.138605.1805. [In Persian].
  21. Patterson H, Firebaugh CM, Zolnikov TR, Wardlow R, Morgan SM, Gordon B. A systematic review on the psychological effects of perfectionism and accompanying treatment. *Psychology*. 2021;12(1):1-24. doi:10.4236/psych.2021.121001.
  22. . Stolarski, M., Wojciechowski, J., & Matthews, G. (2021). Seeking the origins of time perspectives—Intelligence, temperament, or family environment? A one-year longitudinal study. *Personality and Individual Differences*, 169, 110080. <https://doi.org/10.1016/j.j.paid.2020.110080>
  23. Hewitt PL, Ivers H. The relationship of perfectionism with psychological symptoms in cancer patients and the contributing role of hyperarousability and coping. *Psychology & Health*. 2017;32(4):381-401.
  24. Basharat MA. Exploratory analysis of the relationship between perfectionism and personality. *Scientific Research Journal of Educational and Psychological Studies*. 2004;6(1):81-96. [In Persian].
  25. Alizadeh Farhad S, Mohtashami T, Haghigatgoo M, Zimbardo PG. Investigation of Psychometric Characteristics of Time Perspective Inventory (Short Form) in Adult Population of Tehran. *Clinical Psychology and Personality*. 2020;14(2):157-169. [In Persian].
  26. Eriksson M, Lindström B. Validity of Antonovsky's sense of coherence scale: a systematic review. *J Epidemiol Community Health*. 2005 Jun;59(6):460-6. doi: 10.1136/jech.2003.018085. PMID: 15911640; PMCID: PMC1757058
  27. Alipour A, Sharif N. Validity and reliability of the Sense of Coherence (SOC) questionnaire in university students. *Pajoohande*. 2012;17(1):50-56. [In Persian].
  28. Ghorbani N, Christopher J, Watson PJ. Comparative analysis of integrative self-knowledge, Mindfulness, and private self-consciousness in predicting response to stress in Iran. *International Journal of Psychology*. 2010;45(2):147-154.

29. Hosseinzadeh, Ghorbani, and Nabavi. (2011). Comparison of self-destructive personality tendency and coherent self-knowledge in patients with MS and healthy individuals, *Contemporary Psychology*, 6(2); 35-44
30. Henseler J, Hubona GS, Ray PA. Using PLS path modelling in new technology research: Updated guidelines. *Industrial Management & Data Systems*. 2016;116(1):2-20. doi:10.1108/IMDS-09-2015-0382
31. Fornell C, Larcker DF. Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing Research*. 1981;18(1):39-50.
32. Wiesmann, U., Ballas, I., & Hannich, H. J. (2018). Sense of coherence, time perspective and positive aging. *Journal of Happiness Studies*, 19(3), 817-839.
33. Ruzhytska M. Relationship between time perspective and sense of coherence in subjects of doing. *Science and Education a New Dimension Pedagogy & Psychology*. 2015;31(61):61-64.
34. Feist J, Feist GJ. *Theories of Personality*. 8th ed. Translated by Seyed Mohammadi Y. Tehran: Rovin Publishing; 2023.
35. Idan O, Eriksson M, Al-Yagon M. The salutogenic model: The role of generalized resistance resources. In: Mittelmark MB, et al., editors. *The Handbook of Salutogenesis*. Cham: Springer; 2017. p. 57-69.
36. Mooney A, Earl JK, Mooney CH, Bateman H. Using Balanced Time Perspective to Explain Well-Being and Planning in Retirement. *Frontiers in Psychology*. 2017;8:1781. doi:10.3389/fpsyg.2017.01781.
37. Lagoutina Y. Perfectionism and time perspectives: An inquiry into the association between perfectionism subtypes and categorical time perspectives. *Time & Society*. 2017;26(3):286-304. doi:10.1177/0961463X15577254.
38. Stolarski M, Fieulaine N, van Beek W, editors. *Time Perspective Theory; Review, Research and Application*. Cham: Springer; 2015. doi:10.1007/978-3-319-07368-2.
39. Gilbert P, Durrant R, McEwan K. Investigating relationships between perfectionism, forms and functions of self-criticism, and sensitivity to put-down. *Personality and Individual Differences*. 2006;41(7):1299-1308. doi:10.1016/j.paid.2006.05.004.
40. Flett GL, Hewitt PL, Nepon T. The Self-Generated Stress Scale: Development, Psychometric Features, and Associations With Perfectionism, Self-Criticism, and Distress. *Journal of Psychoeducational Assessment*. 2020;38(1):69-83. doi:10.1177/0734282919879545.
41. Pekin Z, Güme S. Self-Criticism: Conceptualization, Assessment and Interventions. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 2025;17(1):107-123.
42. Stricker J, Preckel F. Global Self-Esteem Differentially Predicts Multidimensional Perfectionism in Early Adolescents Two Years Later. *The Journal of Early Adolescence*. 2022;42(2):149-171. doi:10.1177/02724316211016069.
43. Avanesyan MO, Makarova MV. It is possible to lose control and shortcomings. *Herald of Vyatka State University*. 2024;3(149):136-146. doi:10.25730/vsu.7606.23.044.
44. Davoodi, Dartaj, Asadzadeh, Hassan, Delavar. (2019). The effectiveness of time perspective training on stress management and cohesive self-knowledge in expatriate students in Tehran. *Journal of Social Work* 6(21), 1-27.
45. Mandrykina M, Molchanova O. Connection between self-attitude components and personal time perspective profiles. *Psikhologicheskie Issledovaniya*. 2013;6(30):100-110. [In Russian].
46. Yarmohammadi Wasel M, Jokar F, Zoghi Paydar M. Structural model of the relationships between cohesive self-knowledge, suffering perception and quality of life in cancer patients (stages 3 and 4). *Quarterly Journal of Research in Psychological Health*. 2019;14(2):1-19. [In Persian].
47. Ghasemipour Y, Robinson JA, Ghorbani N. Mindfulness and integrative self-knowledge: Relationships with health-related variables. *International Journal of*

- Psychology. 2013;48(6):1030-1037.
doi:10.1080/00207594.2013.763948.
48. Kiamarathi A, Taheri Fard M. Comparison of self-compassion, sense of coherence and positive thinking in students with and without clinical perfectionism. *Clinical Psychology and Personality*. 2020;18(1):85-100. [In Persian].
49. Petersson S, Perseus KI, Johnsson P. Perfectionism and sense of coherence among patients with eating disorders. *Nordic Journal of Psychiatry*. 2014;68(6):409-415.
doi:10.3109/08039488.2013.851735.
50. Banville C, et al. A qualitative study of perfectionism among self-identified perfectionist women with nonmetastatic breast cancer. *Journal of Psychosocial Oncology Research and Practice*. 2024;6(1):e00122.
doi:10.1097/OR9.0000000000000122.
51. Callaghan T, Greene D, Shafran R, Lunn J, Egan SJ. The relationships between perfectionism and symptoms of depression, anxiety and obsessive-compulsive disorder in adults: A systematic review and meta-analysis. *Cognitive Behaviour Therapy*. 2024;53(1):1-28.
doi:10.1080/16506073.2023.2277124.
52. Savard J, Slim LM, Roy RC, Flett GL, Hewitt PL, Ivers H. The relationship of perfectionism with psychological symptoms in cancer patients and the contributing role of hyperarousability and coping. *Psychology & Health*. 2017;32(4):381-401.
doi:10.1080/08870446.2016.1275628.
53. Montano, R. L. T. (2025). Examining the link between perfectionism and distress among licensure examination reviewees: pre-examination coping styles as mediator. *Educational and Developmental Psychologist*, 1–13.
<https://doi.org/10.1080/20590776.2024.2445292>.